

การดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง
ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร
Implementation of Projects for Developing Village and Community
Potentiality of Ban Kwang in Tambon Kuang Kham Muang Yasothon
District, Yasothon Province

เสถียร เกตุหงา¹
Satean Getphunga
ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์²
Dr.Suwat Jitjun
รองศาสตราจารย์อุดม ปิริยสิงห์³
Assoc. Prof.Udom Piriyasing
ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2560

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร 2) เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทน ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตบ้านกว้าง หมู่ที่ 1 ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร จำนวน 135 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตรฐานส่วนประมาณค่าห้าระดับ จำนวน 20 ข้อ มีความเชื่อมั่นที่ .92 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA : F-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.

² อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.

อยู่ในระดับปานกลางสองด้าน และอยู่ในระดับมากหนึ่งด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดทำโครงการ ด้านการดำเนินโครงการ และด้านการได้รับประโยชน์จากโครงการ 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวม ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ลำดับตามความถี่มากที่สุดสามอันดับแรก ได้แก่ ควรเพิ่มวงเงินให้เหมาะสมกับโครงการ และเพียงพอต่อความต้องการของหมู่บ้าน ควรมีการจัดสรรเงินกู้ให้แก่สมาชิกอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม และการอนุมัติโครงการควรไม่ล่าช้าเพราะไม่ทันฤดูกาล

คำสำคัญ : 1. การดำเนินงานโครงการ 2. การพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน

ABSTRACT

The objective of this thesis are: 1) to study the Implementation of Projects for Developing Village and Community Potentiality of ban Kwang in Tambon Kuang Kham Muang Yasothon District, Yasothon Province 2) Compared to the Projects for Developing Village and Community Potentiality of ban Kwang in Tambon Kuang Kham Muang Yasothon District, Yasothon Province by public opinion on gender, age and level of education as well. And 3) to study the development of guidelines for the Implementation of Projects for Developing Village and Community Potentiality of ban Kwang in Tambon Kuang Kham Muang Yasothon District, Yasothon Province. The samples consisted of the head of household or agent 135. The tools used in this research are the five scales of 20 items with the sentiment. The statistics used in this study were 0.92 percent of the average standard deviation. T test (t-test) and one-way analysis of variance (One-way ANOVA F-test).

The results showed that: 1) the Implementation of Projects for Developing Village and Community Potentiality of ban Kwang in Tambon Kuang Kham Muang Yasothon District, Yasothon Province overall is moderate. Considering each side The two sides are moderate And in a very one-sided. Sort by descending from the aspect of the project. The project implementation And the benefits from the project. 2) test the hypothesis that people with different gender, age and education level. Opinions on the Implementation of Projects for Developing Village and Community Potentiality of ban Kwang in Tambon Kuang Kham Muang Yasothon District, Yasothon Province as a whole is no different statistically significant difference at .05 level.. And 3) public feedback on ways to improve the Implementation of Projects for Developing Village and Community Potentiality of ban Kwang in Tambon

Kuang Kham Muang Yasothon District, Yasothon Province order of frequency, the top three are supposed to increase the limit for projects. meet the needs of the village Should the loan allocated to its members equally and evenly. And approved the project should not be delayed because of late season.

Keywords : 1. Implementation of Projects 2. Developing Village and Community Potentiality

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1-9 (2504-2549) ระบุถึงหลักของการพัฒนาชนบทคือการยกระดับรายได้ของคนจนในชนบทและการกระจายผลการพัฒนาไปสู่กลุ่มเป้าหมายที่ยังด้อยโอกาสให้ทั่วถึงโดยมุ่งยกระดับความสามารถของคนในชนบทขยายโอกาสทางการผลิตการจ้างงานตลอดจนส่งเสริมการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและในลักษณะการสร้างสมดุลในการพัฒนาการวางแผนพัฒนาประเทศและแผนปฏิรูปความคิดและคุณค่าใหม่ของสังคมไทยที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมและมุ่งให้คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนารวมทั้ง การใช้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือในการพัฒนาให้คนมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนวิธีการพัฒนาแบบแยกส่วนมาเป็นการบูรณาการแบบองค์รวมเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมซึ่งปัจจุบันประเทศไทยได้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2555, หน้า 6)

แนวความคิดการพัฒนาชนบทเพื่อตอบสนองแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ภายใต้โครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน โดยการนำเงินงบประมาณจัดสรรให้กับหมู่บ้านและชุมชนโดยไม่ต้องผ่านหน่วยงานราชการหรือเอกชน เพื่อให้หมู่บ้านสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว ชุมชนเป็นผู้บริหารผ่านการประชุมประชาคม เพื่อรับฟังปัญหาและความต้องการในชุมชน ซึ่งได้ดำเนินการครั้งแรก ในปี 2547 ณ หมู่บ้านม่วงทองพัฒนา หมู่ที่ 13 ตำบลตะเคียน อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งถือได้ว่าเป็นหมู่บ้านที่มีความเข้มแข็ง ต่อมาได้มีการคัดเลือกหมู่บ้านนาร่อง และได้ดำเนินโครงการอย่างเป็นทางการมีการโอนเงินให้กับหมู่บ้านต้นแบบ จำนวน 1,002 แห่ง และได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตามขนาดของหมู่บ้าน โดยได้แบ่งหมู่บ้านออกเป็น 3 ขนาด ได้แก่ ขนาดเล็ก (S) จำนวนประชากร 201-500 คน จะได้รับงบประมาณ 200,000 บาท ขนาดกลาง (M) จำนวนประชากร 501-1,000 คน จะได้รับงบประมาณ 250,000 บาท และขนาดใหญ่ (L) จำนวนประชากร 1,001 คนขึ้นไป จะได้รับ งบประมาณ 300,000 บาท การดำเนินงานโครงการ SML ที่ผ่านมามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2549 พบว่าไม่สามารถแก้ไขปัญหาความยากจนได้แท้จริง ชุมชนยังขาดประสบการณ์ในเรื่องการบริหารจัดการและนำงบประมาณไปใช้ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ขาดการดูแลสานต่อตลอดจนไม่สามารถใช้ประโยชน์จากโครงการได้เต็มที่ (สุทิพันธุ์ บงสุนันท์, 2551, หน้า 4)

ต่อมา เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2550 คณะรัฐมนตรี มีมติยุติโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน และเปลี่ยนชื่อเป็น “โครงการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” โดยให้ดำเนิน

โครงการดังกล่าว ร่วมกับแผนงานการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขหรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า “โครงการอยู่ดีมีสุข” อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานโครงการอยู่ดีมีสุขก็พบปัญหาอุปสรรคหลายประการ เช่น ชุมชนไม่เข้าใจหลักการสำคัญของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์และเข้ามามีส่วนร่วมน้อย บางชุมชนมีข้อมูลของแผนชุมชนไม่เรียบร้อยไม่ได้ทำจากข้อมูลของพื้นที่จริง การจัดสรรงบประมาณสู่หมู่บ้านและชุมชนไม่ทั่วถึงขณะที่หมู่บ้านและชุมชนบางแห่ง นำงบประมาณไปใช้ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการและในปี 2551 คณะรัฐมนตรี มีมติให้ยุติการดำเนินโครงการอยู่ดีมีสุขโดยมีชื่อใหม่ว่า โครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการอยู่ดีมีสุข หรือโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชนล้วนต้องการให้กลุ่มคนฐานรากหรือรากหญ้ามีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นถึงจะมีการเปลี่ยนชื่อโครงการตามสมัยของรัฐบาลแต่สิ่งที่ภาครัฐต้องให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชนแนวใหม่ก็คือการมีระบบและใช้กลไกในการพัฒนาตลอดจนการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ความพอประมาณและกระบวนการเรียนรู้ต่อเนื่อง อย่างน้อยก็เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงเช่นปัญหาในอดีตและเพิ่มประสิทธิภาพให้เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย

บ้านกว้าง หมู่ที่ 1 ตำบลเชียงคำ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร เป็นชุมชนที่มีเป้าหมายการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนประชาชนจะได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่หรือไม่ ขึ้นอยู่กับบทบาทของคณะกรรมการโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน และประชาชนในหมู่บ้านสามารถรักษาประโยชน์ของหมู่บ้าน/ชุมชนได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อทางราชการและประชาชนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน บ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา

2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

3.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

3.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 ได้แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

4.2 นำข้อเสนอแนะไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แก้ไขปัญหา โครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน หรือโครงการอื่นที่มีรูปแบบการพัฒนาที่ใกล้เคียงกันให้มีประสิทธิภาพต่อไป

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน หรือตัวแทน ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตบ้านกว้าง หมู่ที่ 1 ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร จำนวน 204 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน (Taro Yamane) (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2548, หน้า 19) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 135 คน เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก (Lottery Method) แบบทดแทน จากบัญชีรายชื่อประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทน ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตบ้านกว้าง หมู่ที่ 1 ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร จนได้ครบตามจำนวนตามที่คำนวณไว้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นที่ .92 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA F-test)

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 135 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 เพศหญิง จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 มีอายุระหว่าง 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 32.59 รองลงมาคือ มีอายุ 50- 59 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 29.63 อายุ 41 – 49 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 21.48 และมีอายุต่ำกว่า 40 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 16.30 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 51.11 รองลงมาคือ มัธยมศึกษา/ ปวช. ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 25.93 อนุปริญญาตรี/ ปวส. จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 12.59 และปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 14 คน คิดเป็น ร้อยละ 10.37

6.2 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางสองด้าน และอยู่ในระดับมากหนึ่งด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดทำโครงการ ด้านการดำเนินโครงการ และด้านการได้รับประโยชน์จากโครงการ

6.3 ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัด

ยโสธร โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

6.4 ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโครงการพัฒนา ศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ลำดับตามความถี่ มากที่สุดสามอันดับแรก ได้แก่ ควรเพิ่มวงเงินให้เหมาะสมกับโครงการและเพียงพอต่อความต้องการของ หมู่บ้าน ควรมีการจัดสรรเงินกู้ให้แก่สมาชิกอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม และ การอนุมัติโครงการควรมี ค่าเช่าเพราะไม่ทันฤดูกาล

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย การดำเนินงานโครงการพัฒนา ศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ผู้วิจัยเห็นผลการวิจัยที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผลเพิ่ม ตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

7.1 การดำเนินงานโครงการพัฒนา ศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอ เมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่า การดำเนิน งานโครงการพัฒนา ศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนของหมู่บ้านบ้านกว้าง ยังมีผลการดำเนินงานอยู่ในเกณฑ์ที่ ดีเท่าที่ควร แต่ด้านการจัดทำโครงการ มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดทำโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนของหมู่บ้านบ้านกว้าง มีการประชุมชี้แจงการดำเนินงานและการคัดเลือกคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ ทั้ง 4 คณะ คือ คณะกรรมการรับผิดชอบการเบิกจ่าย คณะกรรมการ รับผิดชอบดำเนินโครงการ คณะกรรมการรับผิดชอบจัดซื้อจัดจ้าง และคณะกรรมการรับผิดชอบการตรวจสอบและประเมินผลโครงการ ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชุม เพื่อแสดงความคิดเห็นในการเสนอโครงการ ส่วนด้านการดำเนินโครงการ และด้านการได้รับประโยชน์จากโครงการ มีระดับการดำเนินงาน อยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานโครงการอาจไม่ตรงกับความต้องการของคนในหมู่บ้าน และไม่ประโยชน์ต่อประชาชนในระยะยาว มีการนำเงินงบประมาณไปใช้ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ เท่าที่ควร ไม่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงตามที่รัฐบาลจัดสรรงบประมาณให้กับหมู่บ้าน/ชุมชนโดยตรง ส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและชุมชนมีความเข้มแข็งและก้าวหน้าอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ แนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ได้กล่าวว่า กองทุนหมู่บ้านมี หลักการโดยคำนึงถึงความพร้อมของคนและครอบครัวในการบริหารจัดการกองทุนของสังคม ทำให้เกิดการ เชื่อมโยงการมีส่วนร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปสู่เครือข่าย และองค์กรอื่นในการร่วมมือกันสนับสนุนด้านการ ลงทุนและติดตามผล เพื่อให้ชุมชนสามารถพัฒนาและพึ่งตนเองได้ ดังนั้นจึงทำให้ระดับการดำเนินงาน โครงการพัฒนา ศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของเสกสรร เจริญคุณ (2552, หน้า 37) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามโครงการพัฒนา ศักยภาพหมู่บ้านและชุมชนบ้านโนนสง่า ตำบลพานพร้าว อำเภอ ศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย พบว่า “การดำเนินงานตามโครงการพัฒนา ศักยภาพหมู่บ้านและชุมชนบ้าน โนนสง่า ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

พัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชนบ้านโนนสง่า ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย พบว่า “การดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชนบ้านโนนสง่า ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ด้านการได้รับประโยชน์จากโครงการ อยู่ในระดับปานกลาง

7.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

7.2.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า เพศ ไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นของประชาชน แต่ผลของการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง มีผลการดำเนินงานเป็นไปตามที่ประชาชนได้คาดหวังไว้หรือไม่หรือดังที่คิดไว้หรือไม่ไม่จะเป็นการจัดทำโครงการ กิจกรรมการดำเนินงานโครงการ และประโยชน์ที่ประชาชนได้จากโครงการ ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนแม้ว่าจะมีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของวรวิธนา กรมรินทร์ (2551, หน้า ก) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินการกองทุนหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณีกองทุนหมู่บ้านดอนแคน ตำบลดินดำ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินการกองทุนโดยรวมไม่แตกต่างกัน

7.2.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวม ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า การจัดทำโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนของหมู่บ้านกว้าง ได้ดำเนินงานตามระเบียบของทางราชการ ประชาชนเห็นว่าโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง จะก่อให้เกิดประโยชน์และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนแม้ว่าจะมีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสกสรร เจริญคุณ (2552, หน้า 37) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชนบ้านโนนสง่า ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย พบว่า สมาชิกที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชนบ้านโนนสง่า ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ไม่แตกต่างกัน

7.2.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการบริหารจัดการโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนเป็นอย่างดี และรู้บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านว่ามีภารกิจหน้าที่ตามตำแหน่งต่าง ๆ เช่น ประธานกองทุน รองประธานกองทุน เลขานุการกองทุน เภรณูญิกกองทุน เป็นอย่างดี ประกอบกับประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการสนใจที่จะรับทราบถึงผลการดำเนินงานของโครงการอยู่เสมอและด้านเศรษฐกิจครอบครัวมีการประสบความสำเร็จ

อยู่ในระดับสำเร็จมากคือโครงการนี้ทำให้ประชาชนพัฒนาตนเองในการทำงานหาเลี้ยงชีพและทักษะอื่นๆ จึงทำให้ประชาชนแม้ว่าจะมีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนา ศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธรมีความคิดเห็นต่อ การดำเนินงานโครงการพัฒนา ศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา จงใจ (2551, หน้า 69-70) ได้ศึกษาการ ดำเนินงานโครงการพัฒนา ศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนหมู่บ้านแหลมทองพัฒนา ตำบลวานรนิวาส อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนิน งานโครงการพัฒนา ศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านแหลมทองพัฒนา ตำบลวานรนิวาส อำเภอ วานรนิวาส จังหวัดสกลนคร โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานโครงการพัฒนา ศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้าน กว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นคณะกรรมการ ดำเนินงานโครงการพัฒนา ศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน ควรปรับปรุงการทำงานเกี่ยวกับการบริหาร จัดการโครงการให้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของสมาชิก และก่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุด

8.1.2 ด้านการจัดทำโครงการ พบว่า การดำเนินงานโครงการพัฒนา ศักยภาพของหมู่บ้าน และชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวม อยู่ในระดับมาก ดังนั้น คณะ กรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนา ศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ควรรักษามาตรฐานการดำเนิน งานพร้อมพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

8.1.3 ด้านการดำเนินโครงการ พบว่า การดำเนินงานโครงการพัฒนา ศักยภาพของหมู่บ้าน และชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น คณะ กรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนา ศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ควรปรับปรุงมาตรฐานการ ดำเนินงานด้านการดำเนินโครงการ โดยประสานงานหน่วยงานราชการและขอการสนับสนุนการช่วยให้ ความรู้และแนวทางการดำเนินงานโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

8.1.4 ด้านการได้รับประโยชน์จากโครงการ พบว่า การดำเนินงานโครงการพัฒนา ศักยภาพ ของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ในระดับปานกลาง โครงการ ที่ตรงกับความต้องการของคนในหมู่บ้าน ดังนั้นคณะกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนา ศักยภาพของ หมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ควรปรับปรุงมาตรฐานการดำเนินงานโครงการให้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน และสมาชิก มีการบริหารจัดการที่โปร่งใสสามารถตรวจสอบ ประชาชนได้รับประโยชน์จากโครงการอย่าง ทั่วถึง และขอการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการมาช่วยให้ความรู้และแนวทางการดำเนินงานโครงการให้ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

จากผลการวิจัย เรื่อง การดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร มีประเด็นสำคัญที่ควรวิจัยต่อไปคือ

8.2.1 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ด้านการได้รับประโยชน์จากโครงการ ปรากฏว่ามีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา สาเหตุ และรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปัญหา การดำเนินงานและประโยชน์จากการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนเพื่อศึกษา ข้อมูลเชิงลึก และนำผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนบ้านกว้าง ตำบลเชียงคำ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร เพิ่มมากยิ่งขึ้น

8.2.2 ควรศึกษาถึงปัจจัยความสำเร็จและความล้มเหลวจากการดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน

8.2.3 ศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนที่ประชาชนดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณเอง กับการดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนที่ส่วนราชการเป็นผู้ดำเนินการเอง เพื่อศึกษาความคุ้มค่าและความพึงพอใจของผู้รับประโยชน์จากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน

9. เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). **สถิติสำหรับงานวิจัย**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์ และบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา จงใจ. (2551). **การดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนหมู่บ้านแหลมทองพัฒนา ตำบลวานรนิวาส อำเภovanรนิวาส จังหวัดสกลนคร**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ยุทธชัย สิงห์สหาย. (2552). **การดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีกิ่งอำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรินทร์นา กรมรินทร์. (2551). **ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินการกองทุนหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณีกองทุนหมู่บ้านดอนแคน ตำบลดินดำ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด**. สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. (2555). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1-11**. กรุงเทพฯ : เมินทรายพริ้นติ้ง.
- สุทิพันธุ์ บงสุนันท์. (2551, 17 เมษายน). **จากอยู่ดีมีสุข สู่อีสเอ็มแอล**. กรุงเทพธุรกิจ. หน้า 9.

เสกสรร เจริญคุณ. (2552). การดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชนบ้านโนนสง่า ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

10. คำขอบคุณ

ขอขอบพระคุณ ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์ และรองศาสตราจารย์อุดม พิริยสิงห์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนถึงแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนเสร็จสมบูรณ์ ขอขอบคุณ ดร.ประพิศ โบราณมูล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรสิทธิ์ ไกรสิน และนางสิริลักษณ์ กลางสุข ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย ขอขอบผู้ใหญ่นักวิจัย ที่ได้อนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ด้วยดี และขอขอบคุณประชาชนในเขตเทศบาลตำบลกุดชุม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ช่วยกรุณาตอบแบบสอบถามด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน